

Gedateerd, maar toch boeiend

Sonja de Jong

Het zou zomaar het lijflied van de doorsnee PVV-stemmer kunnen zijn, de song die entertainer Archie Rice (Gijs Scholten van Aschat) in 'De entertainer' zingt: 'Ik ben normaal'. Het is een noodkreet tegen al die immigranten, homo's, kleurlingen en andere niet-normalen die 'onze' banen inpikken en 'ons' land veranderen.

Het is van dit soort scherpe liedjes en grappen van entertainer Rice dat de voorstelling het moet hebben.

Want alle inspanningen van regisseur/tekstbewerker Eric de Vroedt en een team uitstekende acteurs kunnen toch niet verhelen dat dit stuk van John Osborne uit 1957 enigszins gedateerd aandoet. Hoe vernieuwend Osborne in zijn tijd ook was, zijn werk heeft de tand des tijds niet ongeschonden doorstaan. De dialogen doen nu gekunsteld aan, de familieperikelen zijn typisch jaren vijftig.

Dat toch een boeiende voorstelling ontstaat, is eerst en vooral te danken aan Gijs Scholten van Aschat als entertainer Archie Rice. Ravenzwart kapsel, penseeldun snorretje, glitterjasje, zet hij – als een seksistische variant van Toon Hermans - feilloos de gladde entertainer neer.

Platvloers

Ooit was hij gevierd, maar de tijd van de music-hall is voorbij. Met steeds platvloerser wordende grappen over homo's, immigranten en blote vrouwen probeert hij – tegen beter weten in – zijn publiek vast te houden. Maar dat publiek moet hem niet meer. Zijn zoon Frank (mooi gespeeld op het snijvlak tussen humor en tragiek door Alwin Pulinckx) moet hem opvolgen, maar heeft daar weinig trek in. En dan is er nog thuis zijn vrouw Phoebe die wanhopig probeert de schijn van een plezierig familieleven op te houden, een mooie rol van Janni Goslinga. De beklemming van het familieleven tegenover de wijdheid van het theater is mooi vormgegeven in het decor van Maze de Boer.

Suggestie

Door zijn steeds nauwer toelopende trechtervorm biedt het de suggestie van een immense, loodgrijze diepte, met helemaal achterin, ogenschijnlijk poppenhuisklein, de woning van de familie Rice. Daar spelen zich hun levens af, terwijl op de voorgrond, tussen flikkerende lampjes en gouden gordijnen, vader Archie Rice zijn show opvoert.

Het zijn vooral de foute sketches van Rice en zijn liedjes, op teksten van Gijs Scholten van Aschat en Florentijn Boddendijk, die voor peper in de voorstelling zorgen. 'Alles voor de show', is het devies van Archie Rice. En zo gaan we grappen makend ten onder.

Toneel

Voorstelling: De Entertainer, van John Osborne.

Door Toneelgroep Amsterdam, vertaling, bewerking en regie: Eric de Vroedt.

Bijgewoond: 23/5, Amsterdam. Onder meer nog te zien in Amsterdam (27 t/m 31/5, 13 t/m 16/8 en 19 t/m 23/8), Den Haag (10/6), Utrecht (18/6) en Rotterdam (19/6). Volledige speellijst: www.tga.nl

Phoebe (Janni Goslinga) zoekt huilend troost bij haar zoon Frank (Alwin Pulinckx). Archie Rice (Gijs Scholten van Aschat) ongemakkelijk toekijkt. FOTO JAN VERSWEYFELD